

**Atelier de lucru
privind consolidarea capacităților instituțiilor
în domeniul statisticii oficiale**

2 septembrie 2025

Biroul Național de Statistică

Cadrul normativ /legislativ în domeniul statisticii oficiale

Diana Bîrsa, directoare generală adjunctă, BNS
e-mail: diana.birsa@statistica.gov.md;

Iurie Mocanu, director general adjunct, BNS
e-mail: iurie.mocanu@statistica.gov.md;

Cuprins:

- **Cadrul normativ de reglementare a statisticii oficiale**
- **Regulamentul privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale**
- **Programul anual de lucrări statistice**

Cadrul normativ de reglementare a statisticii oficiale

Ce este statistica oficială?

Statistică oficială reprezintă informații cantitative și calitative, agregate și reprezentative, care reflectă fenomenele în masă în domeniul social, economic, demografic și care sunt produse în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială și cu principiile fundamentale ale statisticii oficiale (art.3 al Legii nr.93/2017).

Cadrul normativ de bază:

Legea cu privire la statistica oficială (Lege nr. 93/2017)

Cadrul normativ de implementare a legii:

- ✓ Programul lucrărilor statistice (PLS), aprobat anual prin Hotărâre de Guvern
- ✓ Regulamentul privind organizarea și funcționarea Biroului Național de Statistică (HG nr. 935/2018)
- ✓ Regulamentul de activitate și compoanța Consiliului Național pentru Statistică (HG nr. 244/2018)
- ✓ Regulamentul privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale (HG nr. 51/2022)

Cadrul normativ de dezvoltare strategică:

- ✓ Strategia Națională de dezvoltare “Moldova Europeană 2030” (Lege nr.315/2022)
- ✓ Programul Național de Aderare RM – UE pentru anii 2025-2029 (HG nr.306/2025)
- ✓ Agenda de Reforme Aferente Planului de Creștere al RM pentru anii 2025-2027 (HG nr.260/2025)
- ✓ Strategia de dezvoltare SSN 2023-2030 (HG nr. 954/2022)
- ✓ Programul de dezvoltare SSN 2023-2026 (HG nr..503/2023)

Legea nr.93/2017:

Legea reglementează organizarea Sistemului Statistic Național (SSN) și stabilește cadrul juridic pentru elaborarea, producerea, diseminarea și coordonarea statisticilor oficiale.

Legea se aplică producătorilor de statistici oficiale și utilizatorilor de informații statistice oficiale, respondenților, precum și furnizorilor de date.

Legea nr.93/2017 (2):

Legea este structurată în 13 capitole, 32 articole:

- Dispoziții generale
- Sarcinile și principiile statisticii oficiale
- Organizarea sistemului statistica național
- Consiliul Național de Statistică
- Coordonarea sistemului statistica național
- Colectarea datelor
- Confidențialitatea statistică
- Calitatea statisticii oficiale
- Diseminarea informației statistice
- Clasificatoare, nomenclatoare și registre statistice
- Cooperarea internațională
- Răspunderea juridică
- Dispoziții finale și tranzitorii

Ultima modificare a Legii nr.93/2017 a fost în decembrie 2022, în corespundere cu:

- Regulamentul (CE) nr.223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene și,
- Codul de practici al statisticilor europene, adoptat de Comitetul Sistemului Statistic European la 16 noiembrie 2017
- pentru a facilita accesul la datele individuale din registre și alte surse de date administrative, în scopuri statistice.

Principiile fundamentale ale statisticii oficiale (Articolul 5, Legea nr.93/2017)

Cadrul instituțional

independență profesională
coordonare și cooperare
colectare a datelor în bază de mandat
adecvare a resurselor
angajament privind calitatea
confidențialitate a informației statistice
imparțialitate și obiectivitate

Procese statistice

metodologie solidă
proceduri statistice adecvate
sarcină neexcesivă pentru respondenți
raport cost-eficiență

Produse statistice

relevanță
acuratețe și fiabilitate
promptitudine și punctualitate
coerență și comparabilitate
accesibilitate și claritate

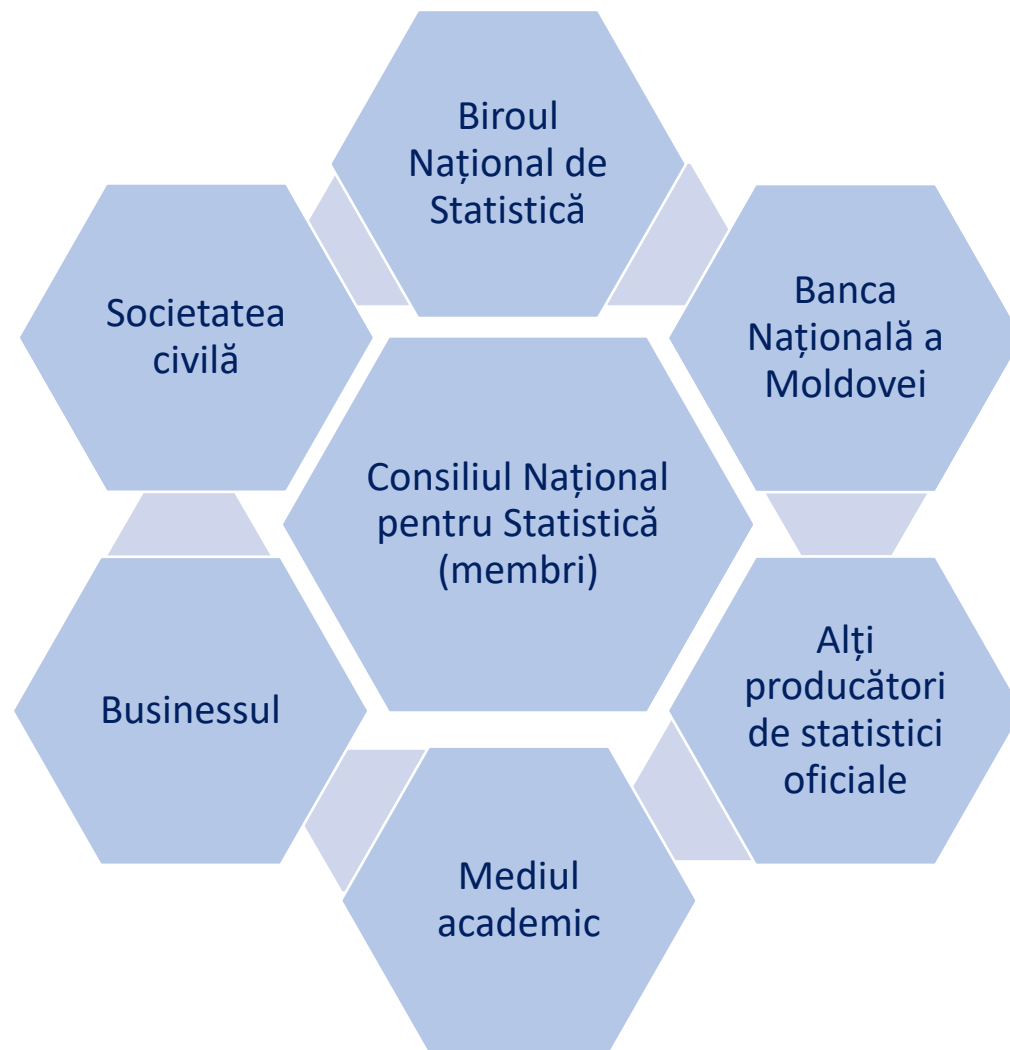
Independență instituțională:

BNS este o autoritate administrativă independentă instituțional și profesional, creată pe lângă Guvern în scopul coordonării sistemului statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale (Articolul 7, Legea nr.93/2017):

- decide asupra metodelor, modului de prelucrare a datelor în scopuri statistice, standardelor și procedurilor statistice, precum și asupra conținutului și momentului publicării informației statistice;
- independente față de orice persoană juridică sau fizică;

BNS este condus de un director general, pe un mandat de 5 ani. Ocuparea funcției de director are loc prin concurs deschis, pentru fiecare termen. Funcția de director general nu poate fi ocupată de aceeași persoană mai mult de două termene.

Consiliul Național pentru Statistică

Consiliul Național pentru Statistică este creat pe lângă Guvern în scopul dezvoltării strategice și al promovării statisticii oficiale.

Regulamentul și structura sunt aprobate de Guvern. HG nr.244/2018

Directorul general al BNS exercită funcția de președinte al Consiliului.

Regulamentul privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale (Hotărârea Guvernului nr. 51/2022)

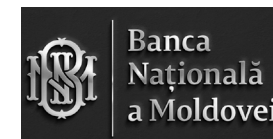
Sistemul Statistic Național:

Biroul Național de Statistică (BNS), conform Legii nr. 93/2017:

- este autoritatea centrală în domeniul statisticii și coordonatorul Sistemului Statistic Național (SSN);
- oferă producătorilor de statistici oficiale asistență metodologică necesară;
- coordonează diseminarea statisticilor oficiale de către producătorii de statistici oficiale, inclusiv către organizațiile internaționale.

Banca Națională a Moldovei: elaborează și produce statistici oficiale în domeniul său de competență, în conformitate cu Legea nr. 548/1995 privind Banca Națională a Moldovei și în conformitate cu principiile fundamentale ale statisticilor oficiale prevăzute în Legea nr. 93/2017.

Alți producători de statistici oficiale (APSO), care:

- au statut de instituție sau autoritate publică;
- sunt responsabile de elaborarea și producerea informațiilor statistice, aceste responsabilități fiind specificate într-un act juridic;
- au capacitatea de a colecta, prelucra, sistematiza, centraliza, analiza, estima și disemina statistici în conformitate cu principiile fundamentale ale statisticilor oficiale.

Certificarea APSO este realizată de către BNS în conformitate cu Regulamentul privind procedura de stabilire a producătorilor de statistici oficiale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 51/2022.

BNS coordonează activitățile APSO:

APSO utilizează în producerea informației statistice definiții, clasificări, concepte și metodologii recomandate la nivel internațional.

În acest scop, BNS:

- acordă, după caz, producătorilor de statistici oficiale asistența metodologică necesară;
- coordonează, după caz, diseminarea informației statistice oficiale, efectuată de producătorii de statistici oficiale, inclusiv în adresa organizațiilor internaționale.

Procedura de identificare a producătorilor de statistici oficiale (1)

Cine identifică? - BNS

Pe cine identifică? - **Instituțiile care îndeplinesc următoarele criterii:**

- are statut de instituție sau autoritate publică
- este responsabilă de producerea de informație statistică – prevăzut în cadrul normativ
- are capacitatea de a produce și disemina informația statistică conform principiilor fundamentale ale statisticii oficiale

!!! Aceste criterii trebuie să fie întrunite concomitent

Obligațiile APSO:

- să respecte principiile fundamentale ale statisticii oficiale (art. 5 din Legea 93/2017)
- să utilizeze definiții, clasificări, concepte și metodologii recomandate la nivel internațional
- să coordoneze cu BNS metodologia de producere a statisticilor
- să transmită BNS informația statistică de care dispune pentru a fi inclusă în seriile de date sau în publicațiile statistice
- să coordoneze cu BNS diseminarea informației statistice oficiale, inclusiv organizațiilor internaționale

Drepturile APSO

- să obțină mandatul de colectare a datelor de la respondenți
- să utilizeze surse de date administrative, inclusiv date individuale
- să facă schimb de date, inclusiv de date individuale, pentru producerea de statistici oficiale prevăzute în PLS
- să dispună de independență profesională în ceea ce privește producerea statisticilor oficiale, în condițiile Legii nr. 93/2017
- să beneficieze de asistență metodologică din partea BNS
- să beneficieze de programe de formare profesională continuă
- să participe la evenimente naționale și internaționale în domeniul statisticii oficiale
- să beneficieze de resurse financiare de la bugetul de stat, precum și din alte surse interne și externe pentru producerea statisticilor oficiale

Beneficii APSO

- Statutul APSO – statisticele oficiale din domeniile respective sunt produse cu respectarea principiilor fundamentale care oferă date calitative, fiabile, relevante, etc.
- Posibilități de accesare a fondurilor internaționale, în special UE pentru elaborarea și dezvoltare de statistici oficiale

Programul anual de lucrări statistice (PLS)

PLS este instrumentul de bază prin care BNS și ceilalți producători de statistici oficiale realizează producerea informației statistice oficiale în vederea asigurării utilizatorilor cu informațiile necesare

PLS 2025

Programul de lucrări statistice este elaborat:

- *în temeiul art. 11 alin (1) din Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială*
- *în corespundere cu prevederile:*
 - Planului Național de Dezvoltare pentru anii 2025-2027
 - Strategiei de dezvoltare a sistemului statistic național pentru perioada 2023-2030
 - Programului de dezvoltare a sistemului statistic național pentru anii 2023-2026
 - Planului Național de Acțiuni pentru Aderarea RM la UE, pentru anii 2024 – 2027

Cadrul normativ internațional:

- *Compendiumul statisticilor europene*
- *Regulamentul (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene*

PLS 2025

Compartiment în PLS	Număr de lucrări
<p>1. Lucrări statistice realizate de Biroul Național de Statistică</p> 	<ul style="list-style-type: none">☐ 123 titluri de lucrări/ cercetări statistice – comp. 1 (116 lucrări în PLS 2024)<ul style="list-style-type: none">❖ Structurat conform Compendiumului statistic al UE✓ Recensământul populației și locuințelor✓ 9 lucrări - domeniul demografic✓ 27 de lucrări - domeniul social✓ 67 de lucrări - domeniul economic✓ 1 lucrare în cadrul Programului european de Comparabilitate✓ 2 lucrări - statistici gender✓ Statistica teritorială✓ 10 lucrări - statistici experimentale✓ 2 Obiective de dezvoltare durabilă (ODD)✓ 4 lucrări - lucrări de sinteză☐ 139 comunicate de presă (137)☐ 20 publicații statistice (20)☐ 120 chestionare prezentate în adresa organismelor internaționale (110)<ul style="list-style-type: none">❖ din care la Eurostat – 79 chestionare
<p>2. Lucrări executate, informații și date furnizate de către ministere, alte autorități ale administrației publice centrale și alte entități pentru elaborarea și diseminarea statisticilor oficiale</p> 	<p>129 titluri de informații statistice și administrative</p>

PLS 2025, compartimentul 1 (exemplu)

Denumirea lucrării/cercetării statistice	Ancheta structurală anuală
Denumirea prescurtată a chestionarului statistic (sursei de date)/instituției	ASA
Nivelul de dezagregare	Pe țară, activități economice, pe întreprinderile mici și mijlocii
Sfera de cuprindere (unitățile cercetate)	Entitățile cu peste 19 salariați – exhaustiv, Până la 19 salariați – sondaj
Periodicitatea de colectare (lunar, trimestrial, semestrial, anual etc.)	Anual
Numărul de respondenți (planificat)	14 mii entități
Metoda de producere (colectare) a informației (cercetare prin sondaj, cercetare exhaustivă, calcule statistice)	Cercetare prin sondaj
Termenul de prezentare a informației utilizatorilor (data sau ziua)	28 noiembrie

Activitatea de diseminare

Comerțul internațional cu mărfuri al Republicii Moldova în luna mai 2024 și în ianuarie-mai 2024^{1,2,3,4}

Forța de muncă: ocuparea și șomajul în trimestrul I 2024¹

Fondul locativ la 1 ianuarie 2024^{1,2}

Indicii prețurilor producției industriale în luna aprilie 2024^{1,2}

Indicii prețurilor producției industriale în luna aprilie 2024^{1,2}

Figura 1. Dinamica indicilor lunar ai prețurilor producției industriale

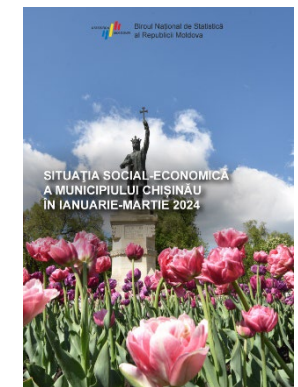
An	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	Dec	I	II	III	IV
2023	101.3	102.1	100.3	99.7	99.6	99.5	100.2	99.0	99.8	100.0	99.2	97.2	96.2	95.6		
2024	124.0	126.0	123.8	127.3	126.0	122.3	121.5	120.7	120.0	104.8	107.5	99.3	99.9	100.3	100.1	100.1

Disecă datele în format .xls

139 comunicate cu informații statistice

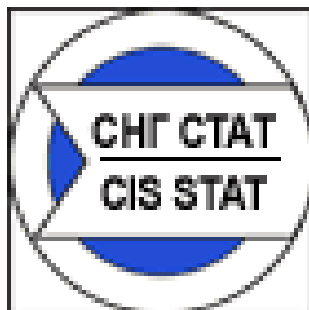
20 publicații statistice

Chestionare internaționale planificate

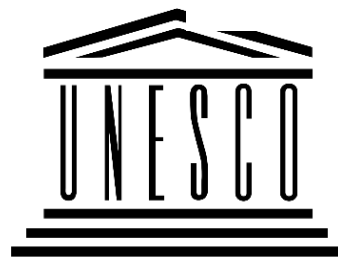
United Nations

**120 chestionare vor fi
prezentate către
organismele
internaționale (din care
79 – la Eurostat)**

The World Bank

International
Labour
Organization

Statistici experimentale (1)

Statistici experimentale - reprezintă inovații în procesul de producție statistică, obținute în bază de surse și metode noi, *nu sunt considerate statistici oficiale până în momentul în care acestea nu au fost testate și corespund cerințelor de calitate stabilite pentru statisticile oficiale*

Lucrări experimentale în PLS 2025

- Contul economic al emisiilor în aerul atmosferic
- Calculele pentru Balanța energetică în baza surselor de date alternative
- IPC în baza datelor din sistemul informațional „Monitorizarea electronică a vânzărilor” deținute de SFS
- Activitatea întreprinderilor aflate sub control străin (FATS - foreign affiliates statistics)
- Calcule pentru statistica salariaților în baza IPC21 deținute de SFS
- Calcule pentru statistica educației (în baza sistemului informațional SIME)
- Date pentru statistica contravențiilor (în baza sistemului informațional al MAI)

Statistici experimentale (2)

- **Ancheta statistică vizând transportul rutier de mărfuri (ASTRM)**
- **Tabelul resurse-utilizări**
- **Antreprenoriatul feminin**
 - principalii indicatori ai activității întreprinderilor
 - demografia întreprinderilor
 - exportul de bunuri
 - activitatea de inovare

Compartimentul 2 din PLS 2025

Lucrările executate și informații și date furnizate de către ministere, alte autorități ale administrației publice centrale și alte entități pentru elaborarea și diseminarea statisticilor oficiale

La elaborarea statisticilor oficiale, prin prezentarea informațiilor și datelor administrative vor contribui **41 instituții/ entități**

Lucrări și informații planificate în compartimentul 2 pentru elaborarea statisticilor oficiale

129 titluri de informații statistice și administrative

PLS 2025, compartimentul 2 (exemplu)

Denumirea lucrării/a informației prezentate	Raport statistic privind bolile infecțioase și parazitare (nr. 2)
Date individuale/ agregate	Date agregate
Nivelul de dezagregare	Pe țară, în aspect teritorial
Periodicitatea prezentării	Lunar, anual
Metoda de prezentare a datelor la adresa BNS	Format electronic
Termenul de prezentare a datelor la adresa BNS	Lunar - a 10-a zi, Anual 29 aprilie
Domeniul statistic unde se utilizează datele	28 noiembrie

Mulțumim pentru atenție!